

ZPRÁVY SLUKO

VYDÁVÁ

STUDIJNÍ A LIDOVÝCHOVNÝ ÚSTAV KRAJE OLOMOUCKÉHO
(KRAJSKÉ MUSEUM)

Objednávky řiďte na SLUKO, Olomouc I, náměstí Republiky 6, tel. 2731

Červen 1955

Číslo 49

Na pomoc zemědělství

V poslední době se stále více obrací pozornost k vesnici a zemědělství. Zvláště výrazně se to projevuje po zasedání X. sjezdu KSČ a únorovém i červnovém usnesení ÚV KSČ. Je přirozené, že tato pozornost k našemu zemědělství není snad nějakou nárazovou kampaní, ale že se stává důležitým politickým a hospodářským úkolem na dlouhou dobu. Obzvláště je třeba všítat si zemědělských otázek dnes na přechodu k socialismu, kdy, jak bylo znova konstatováno v řeči s. Ant. Novotného, naše zemědělství zůstává daleko za socialistickým budováním průmyslu. To je třeba co nejdříve odstranit. Proto bylo usneseno zvýšit zemědělskou výrobu v druhé pětiletce o 30 procent. Z toho už dnes vyrůstají rozsáhlé úkoly.

Jak souvisí s těmito problémy naše musejnictví? Může museum na této frontě socialisace napomáhat? Na tyto otázky chce ve stručnosti odpovědět náš článek.

Každý ví, že naše musea za dobu svého trvání nashromáždila velmi mnoho dokladů k dějinám zemědělské výroby, zejména množství výrobních nástrojů a náradí, modelů, obrazů, fotografií, statistik atd. Bylo dokonce vybudováno celostátní zemědělské museum na zámku Kačíně nedaleko Kutné Hory. Žádné národopisné oddělení pak se neobejde bez památek, vztahujících se k zemědělské činnosti člověka. To vše v našich museích máme zachyceno, bohužel, ještě jen jako věci o sobě bez společenských vztahů. A dále, všechno toto bohatství dokumentů, pravěkem počínajíc, je zaměřeno jen do minulosti.

Jestliže naše historická oddělení v museích nasbírala mnoho dokumentárního materiálu k zemědělské práci, přírodovědecká oddělení našich museí, pokud byla vůbec v našich vlastivědných museích zastoupena, nevěnovala zemědělství téměř žádnou pozornost.

S takovým stavem se dnes naprosto nelze smířit. Nebudujeme dnes musea jen pro poznání minulosti, ale i pro pomoc dnešku, ať už materiálem přírodovědným nebo historickým. Musíme dnešního člověka poučit o přírodě krajiny, v níž žije, o jejím přírodním bohatství i o tom, jak to souvisí s dnešním budováním socialismu. Proto ani v odděleních přírodovědných ani v odděleních historických nesmíme

ztrácet perspektivy našeho cíle, ale snažit se jej ukazovat a k jeho dosažení i pomáhat. V tom je hlavní úkol dnešních vlastivědných museí.

Abychom ukázali v praxi, jak si to představujeme, upozorňujeme na část činnosti našeho ústavu v tomto směru.

Brzo po únorovém zasedání ÚV KSČ jsme se dali do práce na sestavení putovní výstavy »Na pomoc zemědělství«. Celá její koncepce vychází z únorové řeči s. V. Širokého. Tak se podařilo na 18 velikých panelech zachytit jádro dnešní zemědělské problematiky, zaměřené na náš kraj. Slovem, kresbou, grafem, statistikou, fotografiemi, knížkami i výpěstky jsme podali stručný pohled do stavu našeho zemědělství v kraji i naznačili jeho aktuální úkoly. Ukázali jsme tu na růst JZD v kraji, na rozdílnost výnosů na 1 ha u JZD a soukromě hospodařících rolníků, osvětlili jsme pomoc a úkoly STS, dále jsme upozornili, kde jsou skryté rezervy v našem zemědělství, nezapomněli jsme na naše pohraničí, vyzvedli jsme pomoc naší mládeže v obdělávání ladem ležící půdy, ukázali jsme i jakou péči strana a vláda věnují dosídlení našeho pohraničí, zvláště opravou domů, budováním kulturních středisk, škol atd. Bylo třeba ukázat i na důležitost správného hnojení a využívání hnojiv, na důležitost krmivové základny, jak správným ošetřováním luk, tak pěstováním nových krmných plodin jako krmné kapusty, slunečnice a kukuřice. Ukázali jsme dále, jak nové agrotechnické metody zvyšují výnosy. Celé dva panely jsme věnovali Prosenickému hnutí, které vyrostlo v našem kraji. Při poučení o živočišné výrobě jsme nezapomněli na významné nové metody s. Malinové, Šuríkova a Ljuskovové a jejich výsledky v těch družstvech, kde jich užívají. Dali jsme také názorné poučení o tom, jak mechanisace odstraňuje dřinu, zkracuje pracovní dobu a zvyšuje výnosy. V závěru pak jsme ukázali, jakých radostných a bohatých výsledků dosahují naše JZD a jejich přední pracovníci, jestliže užívají sovětských zkušeností a dodržují vzorové stanovy JZD. Jsou to nejen vysoké částky za pracovní jednotky, ale i kulturní domy, vzrůst v životní úrovni, ba dokonce i skutečnost, že družstevník má krásné moderní auto a pěkný nový dům.

O distribuci této putovní výstavy, kterou jsme nejdříve instalovali v okrese kojetínském, budou se starat okr. vlastivědná musea a půjdou s nimi všude tam, kde bude jen trochu místa. Ve spolupráci pak s kulturními odbory R ONV a Čsl. společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí uspořádají na výstavě besedy, přednášky, promítání filmů atd., aby této výstavy mohlo být co nejvíce využito. Tak se tato výstava stane součástí celokrajové kampaně při propagaci socialisace vesnice.

Ale zde naše činnost ještě nepřestává.

V našich pohraničních okresech (Bruntál, Rýmařov a Jeseník) je 20 středisek mládežnických brigádníků, kteří sem přišli pomáhat obdělávat ladem ležící půdu. Rozhodli jsme se i jim nějakým způsobem prokázat pozornost, která by jim byla k užitku. Přišli do krajin, o nichž nevědí většinou nic víc než to, že to jsou pohraniční oblasti, kam je přivedlo jejich politické uvědomění a pracovní nadšení a teď

už i to, že je tu veliký zdroj našeho národního bohatství v zemědělské i jiné půdě. Nuže, rozhodli jsme se, že pro tato střediska uspořádáme řadu vlastivědných přednášek, ve kterých naše mladé zemědělské brigádníky seznámíme s přírodním bohatstvím a podmínkami pro zemědělství v těch oblastech, kde nyní žijí a pracují, že jim povíme o původním osídlení těchto krajů, které bylo slovanské, že jim řekneme, jak došlo kolonizací i dalšími politickými a hospodářskými událostmi k poněmčení, ukážeme jim i to, jak klima v té které oblasti způsobuje zemědělskou specializaci, ale i to, jak člověk tisíciletým soužitím s půdou vyjadřoval vztahy mezi počasím a zemědělskými pracemi v pranostkách a jaký je vědecký základ této lidové moudrosti, seznámíme je také s krajevou lidovou uměleckou tvořivostí, abychom napomohli ve střediscích rodícím se souborům LUT v jejich činnosti — zkrátka, chceme našim mladým brigádníkům v pohraničí ukázat, že nežijí v zemi nikoho, že nežijí na uloupené půdě, chceme jim pomoci k tomu, aby si kraj, kde pracují, zamilovali tím, že jej poznají, aby tu i zapustili mnozí kořeny, aby odtud neodcházel, ale aby si zde budovali své nové domovy. Domníváme se, že i to je pomoc našemu zemědělství.

Mohlo by se někomu zdát, že tato forma musejní práce není vlastním úkolem musea. To by byl omyl, vyplývající jen ze starého pojetí musejnictví. Vždyť na př. ty dokumenty o přeměně vesnice budou brzy patřit minulosti, historii. Dnes tu přeměnu zachycujeme v jejím toku a hned využíváme k masové kulturně politické práci. Zítřka ty dokumenty ve výběru přijdou do expozic historie budování socialismu. A vlastivědná činnost přednášková i popularisace vědy je vždy přece také důležitou součástí musejní práce. Když této popularisaci dáme ještě budovatelské zaměření na konkrétní úkoly, o to potřebnější a užitečnější bude naše práce.

Z toho, co bylo výše řečeno vyplývá však ještě další důsledek.

Nejhlavnější těžiště práce musejníka je v budování musejních expozic na základě vědeckého výzkumu sběrné oblasti. Už jsem řekl, že většina našich vlastivědných museí byla historická a přírodu své sběrné oblasti nezachycovala. Tam, kde měli i přírodovědné sbírky, byly rázu povšechného, velmi často exotického (minerály, fauna atd.). Zemědělským otázkám v nich nebylo popřáno myslím nikde místa. To je třeba napravit. Uvědomili jsme si to, když jsme v našem ústavě prodiskutovali tematickou strukturu našich expozic, zejména pak v odděleních přírodovědeckých. Je známo, že přírodní vědy souvisejí bezprostředně s výrobou, a tedy i s výrobou zemědělskou. Tu je právě vhodná příležitost ukázat tuto složku lidské práce a její podmínky už v oddělení přírodních věd. Tak v části anorganické nelze zapomenout na vysvětlení o důležitosti klimatu pro agrotechnické lhůty, o vzniku půd, o činitelích, kteří způsobují její úrodnost a pod. V části botanické seznámíme návštěvníky na př. travoplním systémem, zaručujícím úrodný humus, tak důležitý pro rostlinnou výrobu, upozorníme na základní biologické zákony, důležité pro zemědělskou výrobu, ale ukážeme i některé krajově důležité výpěstky v zrninách, okopaninách, ovoci (vhodné odrůdy pro oblast musea), ukážeme i na rostlinné škůdce, jejich škody a způsob ochrany proti nim. V části zoologické nezapomeneme na škůdce ži-

vočišné i na užitečnou a užitkovou zvěř, ale nutno uvést i způsoby živočišné výroby a vhodná plemena, to jako fakta biologická, na jejich význam ekonomický se poukáže v oddělení výstavby socialismu. Přirozeně, že ani v expozicích historických nepomineme tematiku zemědělskou.

Z toho, co jsem tu v největší možné stručnosti naznačil vysvítá myslím jasně, že moderní museum má a musí mít velmi úzký vztah k zemědělství a to nejen vzhledem k minulosti, ale i vzhledem k přítomnosti a budoucnosti. Budeme dbát toho, aby nejen naše Krajské museum, ale i vlastivědná okresní musea v kraji, která pomáháme budovat, zdůraznila zemědělskou složku ve svých expozicích. Všichni společně tak splníme svůj úkol, vyplývající z povinnosti podílet se účinně na růstu, slávě a kráse naší vlasti v období budování socialismu.

Dr J. Kanyza.

Odbor věd přírodních

● *Geologické a paleontologické oddělení* (dr Vladimír Strnad). Těžiště referentovy práce spočívalo v měsíci červnu t. r. v intenzivních sběrech v terénu. Tyto sběry byly konány se zájemci o jednotlivé obory. V Chabičově a v Čabové sbíral referent zbytky devonské fauny a flory spolu s R. Sládkem a B. Koverdinským (1. 6. t. r.), s doc. dr Vl. Kalabisem sbíral zbytky ryb (hlavně r. Clupea a j.) v menilitových břidlicích u Špiček (2. 6. t. r.), v Hejčíně pak tercierní makrofaunu, o níž jsme přinesli již zprávu v č. 48. našich Zpráv. V oblasti Vysokého Jeseníku a Uhelné sbíral s Fr. Goettlerem fosilie z glacio-fluviálních sedimentů, v oblasti kopernické klenby pořizoval horninové vzorky na exkursi s R. Sládkem a j. zájemci (dne 18.—19. 6. t. r.) a konečně doplnil ústavní sbírky kolekcí fosilií ze sběru ve svitavské křídě (dne 26. 6. t. r.). S doc. dr F. Prantlem, B. Koverdinským a J. Sládkým provedl referent další společnou exkursi po význačných paleontologických lokalitách v kraji ve dnech 9.—13. t. r. V Hněvotíně byly sbírány zbytky Amphipor a j. fosilií v tmavých vápencích, ve Slatinkách neogenní ústřice, Clypeaster spec., pectinidi a gastropoda, v Čelechovicích trilobita, koralla a brachiopoda, v Chabičově r. Styliolina a Novakia, vedle zbytků trilobitů odtud popsaného druhu Phacopidella (Denckmannites) micromma R. též zbytky rostlin. První nález fosilií na staré haldě v Loděnici představuje špatně zachovaný zbytek trilobita (r. Phacops ? sp.). Bohaté sběry z jílovitých břidlic v Čabové daly množství celkem dobře zachovaných brachiopodů (det. doc. dr F. Prantl) a zbytky nejméně dvou rodů trilobitů (det. dr Vl. Strnad), a to r. Acanthaloma sp. a Phacops sp. Tato zcela nová lokalita bude středem pozornosti referenta v letošním roce. V nových Těchanovicích přichystal dlouholetý spolupracovník ústavu K. Stecker kolekci kulmské fauny a flory a vedoucí podniku J. Štýbnar provedl účastníky po celém pracovišti. V lomu v Mladecku byl proveden orientační sběr paleontologických dokladů. V Horním Benešově byly učiněny další významné nálezy, z nichž jmenujeme velký exemplář r. Harpes a jiné rody v téměř úplných exemplářích. Dále byl proveden

sběr v terciéru v Opavě-Kateřinkách, v jedné rudní oblasti na Jesenicku a v oblasti glaciofluvialu ve Vidnavě, v Uhelné a v okolí Velké Kraše. Exkurse po jesenickém okrese se účastnil správce jesenického musea V. Krmníček, vedoucí kroužku zájemců o geologii v Uhelné Fr. Goettler a další dva zájemci, kteří budou získané poznatky přenášet dále při osvětovém působení.

V depositářích pokračovala práce na třídění fosilií ze sběrů v devonu v kraji. Práce se účastnili Fr. Goettler, B. Koverdynský a Z. Henych. Oddělení navštívili dr R. Michálek a ing. K. Kopečný a navázali spolupráci v oboru dějin dolování v kraji.

Referent vypracoval posudek geologických, hydrogeologických a půdních poměrů Krajské zoologické zahrady v Olomouci Sv. Kopečku a posudek o geologických, hydrogeologických a půdních poměrech na parcele pro výstavbu školy v Určicích, okr. Prostějov.

● *Mineralogické a petrografické oddělení* (Rad. Sládek). Při terenním výzkumu v obalech keprnické klenby byly získány pro sbírky v pěkných ukázkách nerosty: Andalusit, ilmenit, skapolit, staurolit, turmalin-skoryl a j. Referent přitom našel několik nových nerostů, které určil: Kyanit v pegm. lištovitě x protažené podle osy c až do 7 cm (Rudkov). Apatit v pegm. drobné x modrozelené barvy a Cordierit, žluto-zel. zrna zarostlá v sillimanitu; pod mikroskopem silně pleochroická (fialová-žlutá) (Branná). Ve sbírkách bylo vytríděno a uloženo celkem 285 kusů. Zainventováno bylo celkem 112 kusů systematické sbírky. Referent měl 3 konsultace s kandidátkami přírodních věd.

● *Botanické oddělení* (dr B. Šula). V červnu podnikl ref. spolu s pracovníkem ústavní fotolaboratoře J. Jurýškem dvě sběrné cesty (Rejvíz, Skřítek, Hněvotínská step), jejichž výtěžkem je řada dokumentárních fotografií jak krajinných, tak i jednotlivých rostlin; všechny tyto snímky jsou uloženy v archivu botanického oddělení. Kromě toho navštívil ref. řadu dalších význačných nebo typických květenných území (lokalita vstavačů u Zdiměře za Lošovem, vřesoviště mezi Petřikovem a Ostružnou, stanoviště bledule, křivátce a j. na svahu Šeráku a j.); zápisy ze všech těchto míst jsou uloženy rovněž v botanickém oddělení. Botanické sbírky oddělení byly obohaceny dalším přírůstkem: získali jsme 11 krabic, obsahujících mechorosty a lišejníky, vesměs sběry dr V. Pospíšila. — Ve dnech 24. a 25. června zúčastnil se ref. ve funkci konservátora státní péče o ochranu přírody exkurse v oblasti Vys. Jeseníku (Vidly, Rejvíz); exkursi pořádal zoologický ústav Vys. školy pedagogické v Olomouci pro své posluchače a ref. při ní podal podle potřeby botanický a ochranný výklad. Vedoucí polesí státních lesů v Úsově u Mohelnice, s. V. Schubert nám sdělil, že našel nedaleko obce Třeštiny hnízdo moudivláčka (*Anthoscopus pendulinus*); současně nás upozornil na nález meteoritu v kat. území Králová (okr. Litovel).

Odbor věd o společnosti

● *Archeologické oddělení* (dr J. Skutil) provedlo vedle vyřizování běžné agendy zinventování 712 kusů sbírkového materiálu a to hallštatského ze sbírky Dobešovy a zejména velké serie mesolitického typického materiálu. Z nových akvizicí a terenních pozorování nutno uvést: Ve vyházené hromadě sprásového materiálu na staveništi domu u nákelské odbočky státní silnice, parc. č. 536, sbírány četné pleistocenní konchylie, jež určil J. Petrbok jako *Limnophysa* (*Stagnicola*)

palustris Müller a dále ve vepřovicích zdíva staré stodoly v jedné boční ulici spolu s cicváry byly taktéž hojně zapečené konchylie a to opět podle určení J. Petrbokova *Pupilla muscorum* Müller, *Lucena oblonga* Draparnaud a *Paraspira* (Anisus) *leucostoma* Millet. — K poznámce Zpráv předešlého čísla 48., str. 5. o Jezevčí díře v Javoříčku dodávám, že díky péči prof. K. Sedláka z Litvle se podařilo zachránit neobyčejně bohatý pleistocenní paleontologický, zejména medvědí materiál z Jezevčí díry a Zátvořice z pozůstalosti zesnulého Viléma Švece z jeho prvních zdejších výkopů; materiál pro svoji závažnost bude oceněn souborně jinde. Měl jsem příležitost kontrolovat Freisingovu lokalitu v Dlouhé Loučce na Třebovsku, kterou označil r. 1936 jako důležitou paleolitickou stanici, na jehož omyl poukázal však již 1936 H. Weinelt; na lokalitě vsutku nejde naprosto o žádný paleolitický materiál. — Ve Výšovicích v trati Za parkem na parc. č. 255/4 při polní cestě u drůbežárny bylo vykopáno v hl. 0,70—0,80 m celkem 8—10 kusů velkých rozbitých asi mlýnkových pískovcových kamenů otaslavického původu v hrudkově temné mazlavé hlíně s několika asi eneolitickými atypickými střepy; nález byl zřejmě v druhotné poloze snesen na místo asi v době úpravy cesty a také při druhém svém vyzdvižení byl vykopáván dodatečně. V Nákle byla získána v několikráte již zmíněném písečníku lužická popelnice (vyzdvihl stud. arch. Vít Dohnal), jež obsahovala 10,50 kg popelovité hlíny, 681,5 g zbytků spálených kústek, mezi nimi zbytky 6 zubů (podle určení MUDr. M. Reisinglové ze spodní i vrchní čelisti), svědčících vesměs mladšímu individuu. Táž lokalita poskytla 45 různých střepů slezsko-platěnického typu. — V Dubanech byla prokopána při kladení základů staveb kravína v trati Záhumenkách na parc. č. 604-5-6/1 ve sprašovém, čistém, zcela akonchylickém terénu pod 0,45 m ornice ve hl. 0,55 m, jáma s vypáleným dnem; jáma poskytla spodní část hrubé nádoby, 55 kusů různých střepů slezsko-platěnického typu, hojně mazanice s otisky kúlů a pletiva, menší fragment mlýnkového pískovcového podložního kamene a 29 kusů různých fragmentů drobných kostí a jejich tříště. — Z dosud neregistrovaných starších dubanských nálezů nutno uvést, že již r. 1945 při stavbě sokolovny byl získán kamenný, v provrtu přeražený a znovu navrtaný mlátek a 2 koňské stoličky. — V Nákle při stavbě kravína JZD za vedení Fr. Kadlece byl 24. 6. vykopán a po upozornění tajemníka Skaličky od V. Dohnala zachráněn inventář galského hrobu, jehož kostra prý ležela v hl. 1,35 m na břichu hlavou k sev.: dvojbřitý meč 60 cm dl. a 5 cm šir., kopí 36 cm dl. a 5 cm šir. a jeho spodního bodce, zrezivělé zbytky pochvy, štítového kování, držadla, zbytky řetězu a zcela nepatrné zbytky spony. V hrobě nebyla zcela žádná keramika, ač na parc. č. 515/2 se nacházejí sem tam zcela drobné grafitové střípky, pocházející snad také z rozrušených hrobů. Nález doplňuje dřívější galské nálezy nákelské (Vrbka, Náklo, 1940, 12), které snad mohou pocházeti ze sousední zrušené někdejší cihelny na parc. č. 514/1 u boží muky. Při hloubení studní na staveništi 8—10 m vrstva spraše byla zcela akonchylická. — Díky pochopení správy musea v Jeseníku a zejména správce V. Krmlíčka byl předán oddělení archeologický materiál z Gortwaldových prostějovských sběrů (u nás z invent. pod č. P1277—1745), který se již před delší dobou dostal do Jeseeníku; jde o lengyelské nálezy z cihelny v Kostelci (20 střepů), 45 střepů slezské keramiky z Ohrozimi (Pod hrabovcem), 171 platěnických střepů z Vrbátek a 11 platěnických střepů z Ohrozimi z trati Pod hrabovcem. Přes 200 různých střepů slezsko-platěnického typu je bez udání bližšího naleziště. Z Ohrozimi, ze

stanoviště domu č. 41 pochází 15 gallských střepů. Zcela nevysvětlitelným mi zůstává, že společně s tímto materiálem Gottwaldovým byl uložen — bohužel že bez bližšího udání naleziště — fragment masivní liškové kalvy — není vyloučeno, jak některá místa okraje se zdají ukazovati — čišovité úpravy. Stejně bez udání naleziště je fragment bronzové jehlice. Pět rondelovitých břídlcovitých amuletů budu publikovati ve Sborníku SLUKO. Konečně byly s tímto materiálem i 2 paleolitické artefakty a to podoby uraženého hrotu piku a nukleohoblíkovitý artefakt typu drahanského paleolitika. V Olomouci samotné jsem prohlédl několik kanalizačních výkopů, a to na ul. Sokolské, Brožikově, Václavkově, proti kinu Pohraniční stráž a konečně u rozcestí na Hradisku. Přesto, že běželo ve všech případech o zcela nové navážky a recentní materiál, znovu doporučuji, aby byl v Olomouci kontrolován stratigraficky takřka každý sebemenší pohyb půdy. — Ve sbírkách oddělení studovali dr Jos. Kvíčala (mohylový materiál) a stud. arch. Alena Houšková (eneolitikum) a Vlasta Šikulová (slovanský materiál), kdežto V. Dohnal nezištně vypomáhal při některých pracích.

jSk.

● *Zemědělské oddělení* (V. Burian). Historický materiál o větrných mlýnech v Olomouckém kraji byl zpracován statisticky. Ve sborníku *»Vyškovsko«* (Putování krajem mládí KG, vyd. STN) publikoval referent stati *Vyškovské žudry a Větrné mlýny na Vyškovsku*.

● *Vojenské oddělení* (V. Burian). Pro krajevou jubilejní publikaci připravuje referent oddíl o průběhu osvobození v r. 1945. Za tím účelem studoval dokladový materiál ve Vojenském historickém ústavu a kartograficky rekonstruoval postup 2. a 4. UF na území Moravy. Ve sbírkách bylo zinventováno 457 kusů propagačních a podpurných pohlednic z I. světové války (H. Hradil).

● *Oddělení výstavby socialismu* (dr Vlad. Jochman). Byla vypracována tematická struktura pro výstavy *»Olomouc včera, dnes a zítra«* a *»Deset let Olomouckého kraje«*. V přípravě publikace k 10. výročí osvobození kraje se pokračovalo na zpracování dílčích úseků. Byl vypracován návrh organizačního řádu Krajského nakladatelství a předběžný ediční plán na rok 1955 a 1956.

● *Oddělení národopisu* (dr Jar. Kanyza) pracovalo na přípravě národopisné expozice v Náměšti na Hané. Bylo dále zainventováno 60 kusů přírůstků lidové keramiky. Ve spolupráci s Krajskou poradnou LUT bylo spolupracováno na výrobě 94 ženských a 88 mužských hanáckých krojů pro I. celostátní spartakiádu. Dále prováděn průzkum k dokumentaci lidového kroje z oblasti kroměřížsko-kojetínské. Referent napsal stať *»První české noviny v Olomouci«* (Sedlské noviny r. 1848) pro ročenku olomouckých typografů k jejich výstavě.

● *Fotografická dílna* (Jar. Jurýšek) prováděla fotografování především v terénu pro výstavy a expozice. Tak bylo pořízeno 119 negativů a pozitivů různých velikostí pro výstavu *»Na pomoc zemědělství«*. Dále provedena fotodokumentace výstav k 10. výročí osvobození v okr. museích v Prostějově a Sternberku. Pro oddělení geologické pořízeny snímky trilobitů z oblasti Grygova, pro oddělení botaniky fotografována rašeliniště na Skřítku a na Rejvize a přírodní rezervace u Hněvotína. Dále zachyceny restaurované fresky v hlavní budově — celkem 60 snímků. V pohraničních okresech (Jeseník, Bruntál, Rýmařov) provedena fotodokumentace nových obytných budov pro dosídlence a pro KPK pořízena fotodokumentace 13 škol. Celkem byly vyrobeny 402 negativy a 521 pozitivů různých velikostí.

Ž činnosti vlastivědných kroužků

Práce vlastivědných kroužků (archeologického, biologického, národopisného, numismatického, historicko-lékařského a umělecko-historického) se rozvíjela podle plánu a to besedami, přednáškami, spojenými s diskusemi a demonstrací musejního materiálu a dále exkursemi. O přednáškové činnosti viz v odstavci *Přednášky, exkurse a filmy*. Pionýrský kroužek při KPD za vedení s. V. Buriana probíral vlastivědná témata a pracoval ve sbírkách ve dnech 1., 8., 15., 22., 29. 6. 1955.

Přednášky, exkurse a filmy

Přednášky: 2. 6. dr. Jos. Skutil: Klasifikace francouzského paleolitika (pro archeol. kroužek). 8. 6. dr. K. Tuček a doc. dr. Ferd. Prantl: Zkušenosti ze sovětských muzeí (pro aktiv musejních pracovníků kraje Olomouckého a Gottwaldovského). 9. 6. dr. B. Šula: O přírodních rezervacích. M. Kahligová-Mastná: E. St. o orchideích. J. Loveček: Ze života včel (všechny přednášky pro biologický kroužek). 10. 6. prof. dr. Fr. Šantavý: Pařížský lékař MUDr. A. Marek, rodník slatěnický. Dr. J. Obermayer: Variola in numis (obě pro historicko-lékařský kroužek). 10. 6. dr. Jar. Kanyza: Dr. Fr. Příkryl, zakladatel záhorského národopisu. Ing. Jos. Janásek: Dr. Fr. Příkryl, záhorský archeolog. Dr. Jar. Kanyza: O záhorské písni — s ukázkami z nových zápisů (všechno pro národopisný kroužek). 11. 6. dr. J. Bieberle: Moravské dělnictvo a protisovětská intervence r. 1920 (přednáška na výstavě *Deset let od osvobození Olomouckého kraje*). 16. 6. dr. Jos. Skutil: O prehistorii potravy (pro biologickou společnost, odbočka v Olomouci). 21. 6. dr. B. Šula: Přírodní rezervace v kraji a jejich význam (pro ZK Uničovských strojírů v Uničově). 21. 6. dr. J. Kůhnel: Josef Mánes na Hané (pro umělecko-historický kroužek).

Exkurse: 4. 6. exkurse za vedení dr. B. Šuly na louky za Repčínem. 5. 6. vedl exkursi dr. Jar. Kanyza do prostějovského musea a do zámku v Čechách pod Kosířem. Téhož dne prováděl výklad dr. B. Šula v Čechách pod Kosířem a na Kosíři o zdejší květeně. 12. 6. vedl biologickou exkursi prof. dr. V. Teyrovský na Skalku u Prostějova. 25. 6. vedli dr. B. Šula a prof. dr. V. Teyrovský exkursi do Grygova (lužní les a včelařská stanice).

Filmy: U příležitosti výstavy *Deset let od osvobození Olomouckého kraje* byly promítány tyto filmy: 2. 6. Mír dětem, 9. 6. Mnichované, 16. 6. Mladí budují mír, 23. 6. Nebezpečí nad Německem, 30. 6. 15. březen a Zmaříme plány válečných štváčů.

Naše výstavy

Dne 4. 6. byla ukončena výstava *Kolonie*, kterou zhlédlo 5.434 osob. Na této výstavě bylo prosloveno 5 přednášek a promítnuto 7 dokumentárních filmů. Výstavu *Deset let od osvobození Olomouckého kraje*, která byla ukončena dne 30. 6. zhlédlo 6.895 návštěvníků. Bylo na ní provedeno 9 výkladů a přednáškový cyklus *Revoluční tradice v Olomouckém kraji* a promítnuto 7 dokumentárních filmů.

Aktiv musejních pracovníků

Dne 8. 6. byl proveden druhý letošní aktiv pracovníků muzeí Olomouckého kraje, na který se dostavilo i 19 zástupců vlastivědných muzeí kraje Gottwaldovského. Po probrání aktuálních záležitostí byly hlavním bodem jednání přednášky dr. K. Tučka, přednosty odboru muzeí ministerstva kultury a laureáta st. ceny doc. dr. Ferd. Prantla o jejich poznatcích ze sovětských muzeí. Jak přednášky, tak podrobné rozpravy na ně navazující přinesly značné obohacení vědomostí o sovětském musejnictví u nás ještě ne dost dobře známém.

Oprava. V č. 48. Zpráv SLUKO, str. 5., 4. řádek zdola místo Demokratická čti Demografická, str. 7., 25. řádek místo restauratér čti restaurátor.